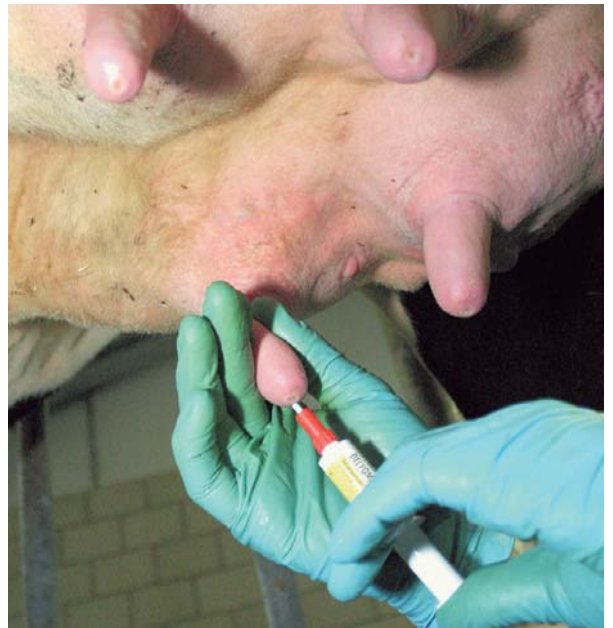

Droogstand overslaan positief voor diergezondheid

Doormelken spaart koe

Koeien niet of slechts heel kort droogzetten kost melkproductie, maar ze hebben ook veel minder last van een negatieve energiebalans. De kans op slepende melkziekte en leververvetting wordt daarmee een stuk kleiner. Dat is de voorlopige conclusie uit het onderzoek 'Why Dry?' van Wageningen onderzoekster Ariëtte van Knegsel.

Melkkoeien hebben volgens de huidige adviezen een droogstandsperiode nodig van zes tot acht weken. Die droogstand is vooral gericht op het maximaliseren van de melkproductie in de volgende lactatie, aldus onderzoekster Ariëtte van Knegsel van Wageningen UR. In de droge rustperiode is de vernieuwing van de uiercellen, die zorgen voor de melkproductie, namelijk maximaal. Daarnaast is de droogstand de aangewezen periode om koeien met een hoog celgetal of klinische mastitis te behandelen met antibiotica.

Na de droogstand kunnen de afgekalfde koeien er dan weer volop tegenaan met de melkproductie. Die productiepiek heeft echter ook nadelen. Koeien produceren dan zoveel melk, dat ze energie tekortkomen. Ofwel de koe neemt te weinig energie op, of ze verdeelt de energie verkeerd en stopt te veel energie in de melkproductie, maar linksom of rechtsom komt ze in een negatieve energiebalans. De koe compenseert dat met het aanspreken van haar lichaamsvetreserve. Dat brengt het risico met zich mee op leververvetting, slepende melkziekte en vruchtbaarheidsproblemen. Koeien met een sterke negatieve energiebalans worden minder snel tochtig en zijn moeilijker drachtig te krijgen.

Droogstand overslaan

Uit literatuuronderzoek is al langer bekend dat het overslaan van de droogstand gemiddeld ongeveer 20 procent melkproductie kost in de volgende lactatie. Aan de andere kant geven ze ook zes tot acht weken langer melk, want je melkt ze ook in de weken voor het afkalven, aldus Van Knegsel. En zou het niet positief zijn voor de gezondheid en vruchtbaarheid van de koe als de negatieve energiebalans kan worden voorkomen? Om dat uit te zoeken, is het onderzoek 'Why dry' opgezet. Hierin worden 168 koeien (van jong tot

oud) gedurende twee lactaties gevolgd. Ze zijn onderverdeeld in drie groepen: de normale 60 dagen droogstand, een verkorte droogstand van 30 dagen, en helemaal geen droogstand.

Het onderzoek is in de zomer van 2010 begonnen. Alle koeien zijn nu zo ver dat ze voor de tweede keer afkalven. Eind 2013 zal naar verwachting de laatste koe klaar zijn met de proef.

De proef is daarmee halverwege. „De eerste voorlopige resultaten bevestigen dat niet droogzetten 20 procent melk kost”, vertelde Van Knegsel onlangs op het jaarlijkse symposium van het Uiergezondheidscentrum Nederland (UGCN). „Een verkorte droogstand van 30 dagen kost 8 procent melk. Maar: de gehalten in de melk na het afkalven zijn behoorlijk hoger: de groep zonder droogstand realiseerde 4,5 procent vet en 3,9 procent eiwit, bij de verkorte droogstand zagen we 4,3 procent vet en 3,6 procent eiwit.”

Ook het eiwitgehalte in de extra melk vóór het afkalven is de laatste twee, drie weken echt verbazingwekkend hoog, volgens Van Knegsel: „Zonder droogzetten was dat wel 4,7 procent eiwit; wij moesten ook twee keer kijken of dat wel klopte.”

Lactatiecurve

De verwachting was ook dat de lactatiecurve van koeien die niet werden drooggezet, persistenter zou zijn. Maar de vorm van de lactatiecurve was gemiddeld vergelijkbaar met die van wel drooggezette koeien. Jongere koeien die geen droogstand hadden gehad, hadden wel een sterkere daling in melkproductie na het kalven dan oudere koeien.

Van Knegsel noemt als aandachtspunt dat het celgetal bij de koeien met nul dagen droogstand duidelijk hoger was, vooral rond het afkalven. Maar dit had geen significante

invloed op het aantal mastitisgevallen; dat was vergelijkbaar met de verkorte en de reguliere droogstandsgroepen. „Het is ook nog niet duidelijk of dat hogere celgetal het gevolg was van een toegenomen regeneratie van uiercellen, of dat het te maken had met verminderde uiergezondheid.”

Wat wel duidelijk naar voren kwam, was dat er zonder droogzetten nauwelijks sprake was van een negatieve energiebalans. Een heel klein dipje, maar de koe hoeft veel minder lichaamsvetten te mobiliseren en het risico op problemen met slepende melkziekte en leververvetting is daarmee veel kleiner.

Melkgeld

Of het niet droogzetten zal worden toegepast in de praktijk, hangt volgens de onderzoekster sterk af van de individuele veehouder. „Als je puur kijkt naar het melkgeld, dan kan het niet uit. Boeren die het melkgeld graag vol willen, zal het daarom niet aanspreken. Maar er zijn ook boeren die in hun eentje een grote koppel moeten managen. Hen spreekt het misschien wel aan omdat ze er trammelant rond slepende melkziekte mee kunnen voorkomen. Als je diergezondheid en arbeidsgemak belangrijk vindt, en het past op jouw bedrijf om meer koeien te houden bij een iets lagere productie, dan is het misschien wel geschikt.” ■

Voorlopige resultaten droogstandsonderzoek 'Why dry?'

Droogstand	0 dagen	30 dagen	60 dagen
Meetmelk in kg:			
Week - 8 t/m 0	898	444	8
Week 0 t/m 44	8.423	9.777	10.605
Totaal:	9.321	10.221	10.631

Bron: Wageningen UR